І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 138. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 3, 1967 No. 138. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 2-го серпня, 1967

В АМЕРИЦІ

46 ВІДСОТКІВ ОПИТУВАНИХ АМЕРИКАНЦІВ є проти того, щоб висилати астронавтів на Місяць, а 43 відсотки висловилися „за". 11 відсотків нерішені. „За" висловилися молодші й багатші американці, прибуток яких більший як 10,000 дол. річно. Ті, яких прибуток становить менше як 5,000 дол. річно, є проти висилки людини на Місяць. Тільки 30 відсотків опитуваних казали, що вони підтримували б космічну програму навіть тоді, коли б її не мав СССР. Опитування переводила Аґенція Луїса Гарріса. 54 відсотки опитуваних гадають, що не варт щороку видавати по 4 більйони дол. на космічну програму. Два роки тому 42 відсотки були „проти" і 45 відсотків „за".

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ, промовляючи на зборах 2,500 делеґатів на Конґрес Міст в Бостоні, Массачусетс, закликав посадників американських міст протестувати проти того, що Конґрес ЗДА цього року майже нічого не робить в тому напрямку, щоб допомогти містам. Гомфрі, колишній посадник Мінneаполісу в Міннесоті, казав, що міські нетри в американських містах — це „виклик для Америки", і якнайскорше треба б розв'язати цю справу та перебудувати американські міста. На зборах промовляв і нюйоркський посадник Джан Ліндсей, який казав, що Федеральний Уряд замало дбав про міста, і тепер це треба надолужити, хоч Конґрес не має охоти взятися до праці в цьому напрямку.

НЮЙОРКСЬКИЙ СТЕЙТ ПРИЗНАЧУЄ 4.5 мільйона дол. на боротьбу зі щурами. Про це повідомив губернатор Рокефеллер, який ганив Конґрес ЗДА за те, що відкинув урядовий проєкт про призначення федеральних фондів на винищення щурів. Рокефеллер казав, що члени Конґресу не мають співчуття для людей, які терплять від щурів. Уряд здоров'я оцінює, що в самому місті Ню Йорку є коло 8 мільйонів щурів. В 1965 році покусали в Ню Йорку 497 осіб, головно дітей, а в 1966-му році — 562. Цього року вже зголошено 300 випадків. В 1964-му році посадник Ваґнер почав був боротьбу проти щурів коштом одного мільйона дол., але пізніше боротьбу припинено, і щурі без перешкоди далі розмножувалися.

СВІТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ КВЕЙКРІВ почалася в кемпусі Гілфордського коледжу в Північній Каролайні коло міста Грінсборо. На конференцію прибули 1,000 делеґатів. Попередня конференція була в Англії 15 років тому. Офіційна назва цієї організації така: Релігійне Товариство Приятелів. Найпопулярніша назва в ЗДА така: Амерікен ФФрендс Сервіс Комітi, яка походить із 1917 року. Зорганізовані групи квейкрів існують в 38-ох країнах. 75 відсотків із усіх 200,000 квейкрів в цілому світі живуть у ЗДА, Австралії, Канаді і Великій Британії. Ця організація виникла в Англії 300 років тому. Згідно з традицією кожний квейкер мав би бути „священиком", але в дійсності провідниками на зборах є ті, що можуть виголошувати проповіді.

ОЩАДНОСТІ ПРИВАТНИХ ОСІБ в першій чверті цього року збільшилися на 10.2 більйона дол., як про це повідомила Забезпеченева і Біржова Комісія. Це було рекордово високе збільшення ощадностей в одній чверті року, майже двічі більше, як в першій чверті 1966-го р.

У СВІТІ

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО ПЛЯНУЄ поїхати до Південного В'єтнаму у вересні ц. р., після тамошніх президентських виборах. Ліві японські кола критикують прем'єра Сато за це, закидаючи, що така подорож поставить Японію цілком по стороні Америки і позбавить її можливости бути посередником у замиренні у В'єтнамі. Японський прем'єр заявив, що найбільше лихо в тому, що однаково Америка, як і Північний В'єтнам переконані, що кожна з тих сторін переможе і тому ніхто не хоче мирових посередників.

УРЯД МАО ТСЕ-ТУНҐА У ПЕЙПІНҐУ ЗАПРОПОНУВАВ повне „помилування" тим військовикам і партійним діячам, які у Вугані в провінції Гупех, за 650 миль на південь від Пейпінґу, яскраво задемонстрували своє „реакційне" становище, себто вороже до Мао Тсе-тунґа, — якщо вони змінять своє наставлення. Однак водночас контрольований Мао Тсе-тунґом пресово-пропаґандивний апарат признає,щ о „реакціонери" у вищеназваній провінції все ще діють і не хочуть покоритись.

У СТОЛИЦІ КОНҐА КІНШАЗІ (ЛЕОПОЛЬДВІЛІ) МАЄ ВІДБУТИСЬ з кінцем серпня або початком вересня з'їзд всіх голів африканських держав. Коштом 10 мільйонів дол. будують в Кіншазі поспішно 41 домиків і велику залю для пленарних нарад. Замовлено теж в Америці 20 автомобілів марки „каділяк", 20 „лінкольнів" і одного „крайзлера". Однак деякі африканські володарі отягаються з приїздом у зв'язку з проголошенням у Конґо, що коли тільки Альжир видасть конґолійським властям схопленого підступом колишнього конґолійського прем'єра Мойсе Чомбе, то його негайно розстріляють. Такі африканські володарі, як марокканський король Гассан II чи туніський президент Габіб Бурґіба, не хочуть створювати враження, нібче вони схвалюють вбивство Мойсе Чомбе.

11 ВИДАТНИХ АРАБСЬКИХ КУПЦІВ В АДЕНІ ЗГОЛОСИЛИ до британського високого комісаря в Адені, на південному шпилі Арабського півострова, меморіял з протестом проти поведення британського війська, яке буцім-то тероризує та інколи й пограблює арабських купців. Арабські купці погрожують скаргою до Об'єднаних Націй і Міжнародного Червоного Хреста. Британія заповіла, що в наступному році відкличе свої війська з Адену.

В СТОЛИЦІ ТУНІЗІЇ засуджено 54 особи, арабів у віці від 17 до 30 років життя, на різні в'язничні кари, за участь у протижидівській демонстрації, яка відбулася 5 червня ц. р., в дні вибуху ізраїльсько-арабської війни. Ця демонстрація перетворилась насправді в заворушення з грабунками жидівських крамниць та побоями їх власників. Головний обвинувачений, Мохаммед Бен Жанет, студент теології, дістав 20 років в'язниці.

ДО МОСКВИ ПРИБУЛИ ДВА представники Ніґерії, один міністер і секретар міністерства закордонних справ, стараючись дістати від Совєтів зброю, потрібну центральному урядові Ніґерії для дальшого — до цього часу не дуже успішного воєнного походу проти збунтованої Східньої провінції, яка проголосила себе окремою республікою Біяфрі. Ніґерський уряд старається зберегти ті свої заходи в тайні, але їх виявили американські чинники.

Цьогорічний Тиждень Поневолених Націй перейшов у ЗДА з великим успіхом

Вашинґтон. — Тиждень поневолених націй, проголошений Президентом 12 липня ц. р. на основі спільної резолюції Конґресу з 17 липня 1959 року, відбувся в цьому році у днях від 16 до 22 липня ц. р. Підсумки того Тижня виявляють його надзвичайний успіх, всупереч проґнозам деяких песимістів, що з ходом часу ті Тижні можуть втратити на атракційності. Насправді, 83 члени Палати репрезентантів і 5 сенаторів забрали голос з тієї нагоди з виразною метою, щоб їхня думка про злощасний стан поневолених комуністами народами була записана у конґресовому рекорді. Ці дебати в Палаті Репрезентантів започаткував давній приятель української визвольної справи конґресмен Деніел Дж. Флад, демократ з Пенсилвенії. Він підкреслив у своїй промові конечність, щоб створити у Конґресі постійну спеціяльну Комісію для справ поневолених націй. Між промовцями був також голова Палати Репрезентантів Роберт В. МекКормек, який, м. і., ствердив, що „поневолені нації далі живуть у розпачі, у поярмленні, в жалі за втраченим минулим, в острасі і боязні за теперішність і в непевності щодо майбутности". Взагалі, кожний із промовців висловив якусь цікаву думку та всі вони таврували большевицький режим і російсько - комуністичний аґресивний імперіялізм. Нав'язуючи, наприклад, до недалекого святкування большевиками 50-річчя жовтневої революції, конґресмен Гаролд Р. Колієр, республіканець із Іллиной, заявив: „1967-ий рік пригадує 50-річчя комунізму — найбільшого соціяльного, економічного й політичного пістряка, що його можна знайти за всю всесвітню історію..." У сенатській дискусії забрали слово сенатори з Огайо, Іллиной, Небраски, Массачузетс і Коннектикат. 13 губернаторів особисто проголосили Тиждень Поневолених Націй і виголосили при цій нагоді прихильні поневоленим націям промови і те саме зробили особисто 21 посадників міст, між ними посадники таких найбільших міст, як Ню Йорк, Шикаґо, Філядельфія, і багато інших. Цьогорічний Тиждень Поневолених Націй став ще одним доказом, що керівні кола Америки добре здають собі справу про непофальшовану дійсність у Східній Европі.

Головний прокуратор Кларк, заперечує „політику" в поборюванні заворушень

Вашинґтон. — Головний прокуратор Ремсі Кларк заявив на пресовій конференції, що не було жадної політики Уряду під час висилки федерального війська до Дітройту. Кларк відповідав на закид мишиґенського прокуратора Джорджа Ромні, який твердив, що президент Джансон із політичних причин один день пізніше видав наказ федеральному війську відлетіти до Дітройту, щоб цим способом спричинити клопіт мишиґенському губернаторові. Головний прокуратор заперечив це твердження, говорячи, що документи говорять проти губернатора Ромні. Нюйоркський губернатор республіканець Нелсон А. Рокефеллер заявив, що Ромні слушно нарікає на президента Джансона. Оце непорозуміння в справі висилки федерального війська до Дітройту вважають за перші постріли в майбутній виборчій кампанії між губернатором Ромні і президентом Джансоном, бо вони обидва можуть змагатися за президентуру в 1968 році.

Прем'єр Канади Пірсон використав „Український День" в Оттаві для відповіді де Ґоллеві

Оттава. — Канадійський прем'єр Лестер Пірсон виступив уперше проти заяви французького уряду про активну підтрику Франції „визвольному рухові" канадійських французів у своїй промові на Дні Української Молоді в Оттаві 1 серпня ц. р. Промовляючи перед багатьма тисячами приявних, Пірсон заявив, що „Канада не потребує закордонної інтервенції для полагоджування розбіжностей між канадійцями" Та він добавив, що англомовні канадійці повинні ставитись до французької меншини, як до „спеціяльного елементу". Покищо федеральний канадійський уряд не спрецизував, що він розуміє під „спеціяльним елементом". — Голова самостійницького руху канадійських французів 33-річний Пієр Бурґо признав, що „без сумніву заохота збоку генерала де Ґолля підштовхне нашу організацію. Ще завчасно передбачувати, який буде наслідок, але можу запевнити вас, що з усіх сторін приходять телеграми і телефони до нашої головної кватири". Цей самостійницький рух французьких канадійців оформлений у партії „Організація за національну незалежність". Офіційні канадійські кола твердять, що названа організація із своїми гленами й симпатиками становить незначну меншину серед канадійських французів, що їх 6 і пів мільйона є теж меншиною супроти 13 і пів мільйона всіх інших канадійців.

Канадійський уряд офіційно заявив, що підтримує попередні заяви прем'єра Пірсона та не має нічого додати до них у відповіді президентові де Ґоллеві.

У Південному В'єтнамі, в обширі дельти Меконґу, йдуть великі бої

Сайґон. — В обширі дельти ріки Меконґ, що є найгустіше заселеним і найбагатшим тереном з цілого Південного В'єтнаму, ведеться тепер велика офензивна операція спільними американськими й південно-в'єтнамськими збройними силами проти комуністичних партизанів. Безпосередню притоку до тієї операції дали спорадничні наскоки комуністів з їхніх криївок в дельті ріки Меконґ на головний битий шлях, що веде з тієї дельти до Сайґону, переривання того шляху на якийсь час і впливання таким чином на постачання харчів до Сайґону і їх ціни. Ці наскоки комуністичних партизанів мали поважний психологічний вплив на населення Сайґону, бо вони доказували, що в'єтконґ все ще має поважну силу. В оцій теперішній операції проти комуністів беруть участь 6 американських куренів піхоти з двох різних дивізій, 4 курені артилерії і 6 сотень гелікоптерів, разом коло 7.500 американського війська та коло 6.000 південно - в'єтнамського. Кампанію розпочато скиненням з парашутів одного з'єднання морської піхоти просто на сильно уфортифікований комуністичний партизанський табір. Після дводенної тамошньої битви вбито 150 комуністів і п'ятьох схоплено в полон, між ними заступника команданта. Американці втратили 16 вбитих південні-в'єтнамці 28 вбитиx. Загалом впродовж 5-ох перших днів тієї широкої очищувальної операції згинуло кругло 350 комуністичних партизанів. Командантом всіх військ у тій операції є генерал Фредерік С. Вейянд.

Задорого коштує зменшувати допомогу закордонним державам

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Закордонних Справ минулого тижня скреслила в бюджеті на допомогу закордонним державам суму 33 мільйонів дол. Уряд вимагає на технічну допомогу рільництву, на опіку над здоров'ям і на виховання суми 243 мільйонів дол. Комісія скреслила з цієї суми 33 мільйони дол. Та Рада Американських Університетів в справі рільничого розвитку в Індії стверджує, що зменшення технічної допомоги не буде жадною ощадністю, бо ЗДА мусітимуть видати на безпосередню допомогу харчами 50 разів більше. Коли ЗДА поліпшили б рільничу продукцію в Індії та в інших 40 недорозвинених країнах світу, тоді не треба б пізніше допомагати харчами цим державам. Рада Ам. Університетів передбачає, що харчова допомога коштуватиме цю країну коло півтора більйона долярів, коли не дасться тепер технічної допомоги рільництву коштом 33 мільйонів долярів.

ВІДВІДИНИ ГОЛ. ПРЕДС. Й. ЛИСОГОРА В ЕВРОПІ ДОБІГАЮТЬ ДО СВОГО ЗАВЕРШЕННЯ

ПІСЛЯ ВІДВІДИН У МЮНХЕНІ, Й. ЛИСОГІР ВІДВІДАВ МИТРОПОЛИТА НІКАНОРА В КАРЛЬСРУГЕ, ПАНІ МЕЛЬНИК У ЛЮКСЕМБУРҐУ ТА ВИЇХАВ ДО ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ. ДО ЗДА ВЕРТАЄТЬСЯ ЦІЄЇ П'ЯТНИЦІ.

Зустріч у Карльсруге. На фото (зліва): протодіякон Леонід Король, Йосип Лисогір, ВПреосв. Владика Митрополит Нікaнор і пані Марія Лисогір.

Гол. предсідник УНС Йосип Лисогір кладе китицю живих квітів на могилі сл.п. полковника Андрія Мельника на цвинтарі в Люксембурґу. Біля пам'ятника стоїть вдова, пані Софія Мельник.

Люксембурґ. — У четвер, 26-го липня, цю столицю маленького князівства відвідав головний предсідник Українсюкого Народного Союзу Йосип Лисогір, який в товаристві своєї дружини пані Марії відбуває поїздку по европейсюких країнах. У Люксембурзі п-во Лисогори мали довшу зустріч і розмову з пані Софією Мельник, вдовою по сл. п. полковникові Андрієві Мельникові, Голові Проводу Українських Націоналістів. Разом з пані Мельник п. Лисогір відвідав місцевий цвинтар та поклав квіти на могилі Полковника.

Перед своїм виїздом з Мюнхену, п. Лисогір відвідав ще редакцію журналу „Сучасність" та мав довшу розмову з п. Володимиром Стаховим й іншими провідними діячами тієї групи.

В середу, 26-го липня, п. Лисогір виїхав до Карльсруге та відвідав там Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви, ВПреосвященнішого Нікaнора, і відбув з ним довшу розмову. В одержаних інформаціях згадується, що 83-літній Владика Нікaнор зробив велике враження на Предсідника УНС своєю поінформованістю та бистротою і рівночасно реалістичністю своєї думки. Митрополит Нікaнор зокрема інтересувався справою Підготови Світового

(Закінчення на стор. 3-ій)

МАТЕРІЯЛИ ДО ДРУГОГО ТОМУ АЕУ ДОСТАВЛЯЄТЬСЯ ДО В-ВА, ПРОФЕСОР В. КУБІЙОВИЧ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО САРСЕЛЮ

Джерзі Ситі. — Цієї п'ятниці, 4-го серпня, відлетить назад до Сарселю літаком Пан-Американської повітряної лінії проф. д-р Володимир Кубійович, головний редактор Англомовної Енциклопедії Українознавства, яку видає, старанням і коштом Українського Народного Союзу, видавництво Університету в Торонті та перший том якої появився в 1963-му році, а другий том має появитись до 75-річчя УНСоюзу на початку 1969-го року. Редакційне завершування підготови матеріялів до цього другого тому було причиною приїзду проф. д-ра Вол. Кубійовича до Америки 14-го травня ц. р. та предметом його однаково відповідальної, як і виснажливої праці в приміщеннях Головної Канцелярії УНС і В-ва „Свобода" впродовж двох з половиною місяців. За цей час завершено підготову, перевірку та остаточне „англомовне оформлення" 10 з усіх 13 розділів АЕУ, частину яких уже доставлено до університетського видавництва в Торонті, а поважна частина яких буде доставлена цього тижня. До остаточного завершення залишається ще розділи про економію та українців у діяспорі. Головним редакційним співробітником проф. д-ра В. Кубійовича у підготові матеріялів до 2-го тому АЕУ як під час його праці в Джерзі Ситі так і раніше був і залишається ред. Богдан Кравців. У перевірці „англомовного оформлення" співпрацювали з проф. Вол. Кубійовичем у Джерзі Ситі — крім ред. Б. Кравцева, ред. Зенон Снилик та Христя Падох. Під час теперішньої праці ред. З. Снилика при АЕУ, англомовний „Український Тижневик" редаґує один з наймолодших з нашого журналістичного доросту, Олег Лисяк (молодший). Головну частину „англомовного оформлення" матеріялів до другого тому АЕУ виконали ред. З. Снилик, мґр. Оксана Драган, д-р Вол. Душник, д-р Роман Олесницький, проф. Василь Галич та проф. Богдан Боцюрків, який так англомовно оформив увесь розділ про Церкву. Д-р Всеволод Голубничий рівночасно редаґує і „англомовно оформлює" розділ про економію. Розділ про право редагував і оформлював д-р Юрій Старосольський, а таке оформлення головної частини розділу про військо виконав майор Микола Кравців. Доставлювані тепер до університетського видавництва в Торонті матеріяли переходитимуть ще редакційну перевірку того ж в-ва, опісля матеріяли ще раз будуть переслані на перевірку української редакції і щойно після того підуть до друку, який мав би початися з початком наступного 1968-го року. Із університетським в-вом тісно співпрацює в Торонті один з редакторів АЕУ д-р Юрій Луцький, професор славістики на університеті в Торонті. Добором ілюстрацій займається маестро Святослав Гординський, а мапами, включно із великими кольоровими, що мають бути додані до другого тому АЕУ, клопочеться головний редактор проф. д-р Вол. Кубійович. Публікація другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства завершить майже 15 років труду проф. Кубійовича та багатьох його співпрацівників при підготові матеріялів до цього монументального збірника Української Правди для англомовного світу.

При праці над редакційною підготовою та „англомовним оформленням" матеріялів до другого тому Енциклопедії Українознавства в приміщеннях УНС і „Свободи". Сидять (зліва): проф. д-р Володимир Кубійович, ред. Зенон Снилик, Христя Падох і ред. Богдан Кравців.

Палатна Комісія збільшує пенсії соціяльного забезпечення тільки на 12.5 відсотка

Вашинґтон. — Палатна Комісія Способів і Засобів погоджується збільшити пенсії соціяльного забезпечення тільки на 12.5 відсотка, а найменшу пенсію збільшити з 44-ох до 50 долярів. Уряд пропонував збільшити пенсії на 15 відсотків, Комісія погодилася вже була на 13-відсоткове збільшення, але тепер пропонує збільшити платні соціяльного забезпечення тільки на 12.5 відсотка, щоб цим способом зменшити витрати на цю соціяльну установу. Комісія бажає закінчити працю над проєктом про збільшення пенсій ще в цьому тижні. Комісія скреслила з проєкту той пункт, який плянував медичну опіку для 1,500,000 осіб у віці нижче 65-ох років, нездібних до праці. Тепер із шпитальної опіки користають тільки ті особи, які закінчили 65-ий рік життя. Комісія схвалила, що до соціяльного забезпечення треба буде платити податок від зарobленої суми до 7,600 дол. річно. Тепер стягають податок на цю ціль від заробітку 6,600 дол. Уряд пропонував збільшити цю суму до 7,800 дол. в найближчому році, а в 1974 році вона мала б бути збільшена до 10,800 дол. Це збільшення має відбуватися ступнево кожного року. Тепер податок до соціяльного забезпечення від працедавця і від затрудненого становить 8.8 відсотка від заробленої платні. Згідно з теперішнім законом цей податок має бути збільшений в 1987 році до 11.3 відсотка. Уряд пропонував, щоб збільшення в 1987-му році становило 11.6 відсотка, а Комісія проєктує в тому ж році збільшення до 11.8 відсотка. Це тільки пропозиції Палатної Комісії Способів і Засобів, повна Палата зможе змінити цей проєкт.

ПОЛКОВНИК — БАРОН С. ВАЛЬДШТАЙН ПОМЕР У МОНТРЕАЛІ

Монтреаль, Канада. Представництво В. О. УНРади в Канаді інформує, що 23-го липня ц. р. тут помер на 79-му році життя ветеран Армії Української Народної Республіки, полковник — барон С. Вальдштайн, довголітній голова Товариства Сприяння УНРаді в Монтреалі.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Велика перемога

Світовий Конгрес Вільних Українців, що відбудеться в Ню Йорку в половині листопада цього року, це велика, можливо найбільша справа в житті української еміграції. Ідея такого Конгресу виникла вже понад три десятки років тому, вона була підхоплена першою Пан-Американською Українською Конференцією наприкінці 1940-их років і з повною силою почала реалізуватись уже майже від десяти років. Але ця велика ідея, як і кожна, натрапляла на безліч, часом здавалося, непоборних труднощів. Сьогодні і, зокрема, після монтреальських нарад минулої суботи й неділі, вони вже за нами. Устійнено і узгіднено проєкти всіх програмових матеріялів, приготовано проєкт статуту для Секретаріяту СКВУ, що має залишитися в результаті Конгресу, покладено ідейно-програмові основи під будівлю, про яку мріяли та яку плянували ґенерації.

Майбутній історик, який студіюватиме матеріяли і документи підготови СКВУ, напевно прийде до висновку, що вже сама ця підготова була великою перемогою українства в діяспорі. Що ж бо може бути більшою перемогою, як перемога над собою, над внутрішніми пристрастями й антагонізмами, що мають своє коріння глибоко в нашій історії, що вже не раз були одною з головних причин наших невдач і, можливо, є головною причиною теперішнього поневолення українського народу. Цих пристрастей, антагонізмів і суперечностей ми ще далеко не позбулись, але в підготові до СКВУ їх перемогли. Немає ані одної групи чи угруповання, які в цій підготові не погодилися б на якийсь компроміс, не поступилися б чи не пішли назустріч одна одній, щоб зустрітися в цьому справжньому осередку вільних українців, що ним буде для них СКВУ.

Очевидно, що ця загальна компромісовість не була легкою. Були випадки, які — здавалось — знову знівечать великий задум, і все скінчиться нічим. І коли сьогодні все ж таки доведено до одного спільного знаменника всі українські погляди і партикулярності, коли ми всі могли погодитись на одні ідейні заложення і навіть на одну програму, то це в наших обставинах і при нашому „завзятті" майже неймовірна перемога.

Самий Світовий Конгрес Вільних Українців буде завершенням і зовнішнім виявом цієї нашої великої перемоги. Можна мати певність, що її з найбільшою радістю та великими новими надіями привітає наш нарід на рідній, не своїй землі, що ця наша перемога буде нашим найболючішим ударом по ворогах української волі, і що вона, ця перемога, буде справді початком нової, світлої сторінки в історії української еміграції і її зусиль допомогти рідному народові в його змагу до державної незалежности.

Далі, вже практична підготова до СКВУ та його переведення вимагають ще багато труду, багато зусиль та великої жертвенности. Всі ми повинні і мусимо докласти всіх сил, щоб кінець — сам Світовий Конґрес Вільних Українців — похвалив це велике діло. Цей бо кінець, наш перший Світовий Конґрес, буде початком великого нового.

Віра у кремлівських „голубів"

В американському громадсько - політичному світі не переводяться люди, які вірять в можливість тривкої американської міжнародної співпраці на базі спільних інтересів, з яких передусім спільним — в їхній уяві — є бажання світового миру. За останній зразок такого переконання може послужити стаття в останньому недільному додатку „Ню Йорк Таймсу" колишнього заступника секретаря оборони за президентури Трумана, Розвелла Джелпатріка. Вже самий заголовок цієї статті говорить за себе: „Ми повинні підбадьорювати голубів у Кремлі".

Автор ставить зразу тезу, що порозуміння і співпраця між ЗДА і СССР можуть мати поважні позитивні наслідки для майбутности обох цих держав, і всю свою арґументацію спирає на твердженні про „фундаментальну взаємну залежність інтересів СССР і ЗДА". Тому автор радить робити все можливе, щоб не загострювати, а злагіднювати відносини між ЗДА й СССР і задля цього передусім не загострювати війни у В'єтнамі. Автор признає, що на Середньому Сході „ключ до ситуації в совєтських руках", але твердить, що й там Москва не хоче війни. Автор запевняє також, що „твердження, начеб то Совєти користали з ловлення риб у каламутних водах, не витримує перевірки у фактах"...

Цікаво, що в усіх таких арґументах прихильників якнайтіснішої співпраці ЗДА з СССР не береться на увагу тієї правди, яку дуже влучно схопив державний секретар Дін Раск. Він заявив на своїй пресовій конференції з 19-го липня ц. р.: „... Очевидно, що існують далекосяжні розбіжності між обома країнами, бо основною ціллю Совєтського Союзу залишається надалі підтримування світової революції". Проста логіка каже, що коли „основною ціллю" Москви є сприяння світовій революції, яке виявляється активним підтримуванням „визвольних воєн" скрізь у світі, то не може бути ані спільного бажання миру Америки і Москви ані тривкої співпраці між ними.

Богдан Галайчук

СОВЄТСЬКА „ДИПЛОМАТИЧНА ВАЛІЗА"

(1)

Буенос Айрес. — 26 липня о год. 12.45 прийшов до міністерства закордонних справ совєтський амбасадор Юрій Вольський, якому директор Відділу Східньої Европи вручив ноту, що її текст подано до відома преси в год. 10.30 вечором; вона появилася у ранішніх щоденниках з 27 липня. Прийшов момент, щоб поінформувати читачів „Свободи" про загадкову справу, яка була предметом ноти.

Від неділі 16 липня на перших сторінках всіх тутешніх часописів можна було бачити світлину вантажного корабля з написом кирилицею „Мічурінськ". На кораблі у просторій кабіні стояли 3 великі клунки та 12 сталевих скринь. В тій кабіні було, крім того, два ліжка для двох осіб, які охороняли таємничу посилку; обидва вони мали інтеліґентні обличчя, і впадало у вічі, що це не були моряки, — оповідав мені знайомий, який мав нагоду оглядати той совєтський корабель-мариво.

Капітан „Мічурінська" намагався вивантажити таємничий вантаж у бразилійському порті Сан Павльо для амбасади в Ріо де Жанейро, але митні урядовці заявили йому: „Но, сеньйор!" Капітан не настоював, і спокійно відчалив в напрямі Буенос Айресу, — де й почалася коломийка.

Совєтський амбасадор заявив, що увесь той вантаж творить т. зв. дипломатичну валізу, і його слід видати амбасаді без митної контролі, згідно з Віденським договором з 1961 р. Арґентинський міністер закордонних справ відмовився, бо, мовляв, та „дипломатична валіза" трохи завелика. Амбасадор бомбардував міністра нотами.

З міжнародноправного погляду розв'язка конфлікту творитиме прецедент, важливий для інтерпретації поняття „дипломатичної валізи". Що воно таке? Щоб амбасади й посольства могли свобідно працювати, вони мусять мати змогу втримувати контакт з своїми урядами, вільний від будь - якої контролі місцевої влади. Втримують його вони двома способами: з одного боку мають право висилати і приймати шифровані телеграми, каблеграми та радіограми, з другого — мають право висилати і приймати посилки, звані дипломатичною валізою, що їх везуть дипломатичні кур'єри.

Спершу була це таки справді валіза, яку кур'єр віз із собою в поїзді, в літаку чи на кораблі, пильно вважаючи, щоб йому її не викрали. Згодом розрослась вона до розмірів куфра, що його кур'єр надавав „на мітґут", тримаючи при собі лише ключ. Держава, через територію якої кур'єр переїздив, відповідала за те, щоб куфра не вкрадено і не розбито. Зокрема СССР, разом з його сателітами, причинився до ступневого росту „дипломатичної валізи". Наприклад, совєтська амбасада в Монтевідео діставала велетенські „валізи", виповнені пропаґандивною бібулою, що розходилась відтіля по всій Латинській Америці. Ультраліберальний, чи, краще сказати, гнило - ліберальний, уряд Уруґваю толерував таке надуживання незайманости совєтської амбасади для субверсії, аж до відомого загострення, що його викликав провокативний виступ Рашідова в Гавані у січні минулого року.

Тутешня совєтська амбасада була обережна, і для „брудної роботи" вживала сателітних амбасад, спершу румунської, тепер чехословацької й болгарської. Але, починаючи від жовтня минулого року, почали рости розміри посилок, що надходили на її адресу. У січні міністер закордонних справ накивав пальцем, і це зразу помогло. Дипломатична валіза зменшилася до нормальних розмірів — течки, що її передавав урядовцеві амбасади на міжнародному летовищі в Езейзі совєтський кур'єр, який летів до Сандіяґо де Чіле. Такий стан тривав до 12-го липня, коли причалив „Мічурінськ".

Після того, як міністерство закордонних справ відмовилося потрактувати вантаж як дипломатичну валізу, арґентинські митні службовці приступили, 22 липня коло 3-ої години по полудні, до ревізії „Мічурінська", — яку переводять на кожному кораблі, шукаючи контрабанди — і совєтські моряки зняли кладку. Митні службовці закликали морську поліцію, яка знову поклала кладку. А що моряки старалися не допустити до цього, дійшло до бійки, під час якої арґентинський поліцист ранив у голову совєтського моряка.

Реакція була дивна: на поклад вискочило коло десятка совєтських моряків у газових масках, з пальною зброєю. Виглядало, що йдеться тут не про торговельний корабель, а про воєнний. Слід додати, що того дня ранком корабель відвідали урядовці амбасади. Після того, як заповіджено ревізію корабля, приїхав секретар амбасади, що говорив з капітаном приблизно три чверті години. Як лише він від'їхав, на покладі почався рух — здавалось, що корабель приготовляється до відчалу. Негайно прибуло коло сотки морських озброєних поліцистів. Після того, як метушня на покладі припинилася, половина поліцистів від'їхала, а решта усталилася вздовж берега на відстані коло 10 метрів один від одного, пильнуючи, щоб таємничого вантажу не вивантажено потайки і не затоплено. Рівночасно морська поліція заборонила „Мічурінську" відчалити, змінити місце постою в межах порту, будь - що вивантажувати чи вантажити.

(Далі буде)

Проф. Іван М. Чинченко

1941 РІК НА НАДДНІПРЯНЩИНІ

(Зі сторінок авторового щоденника)

(2)

Опанувавши становище, приступили ми до виборів членів районової та міської управ. Призначили команданта поліції, одного для міста і для району. Після виборів всі присутні проспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна" Старші люди всі його знали. Але то був особливий спів. Кожний звук виходив із найглибшої закутини людського серця.

Треба було розходитись, бо наближалась поліційна година, а в прифронтовій смузі жарти короткі. До того ж між Фастовом і Васильковом, за якихось 10-12 кілометрів відбувався бій. Земля здриґалася від артилерійської стрілянини.

На другий день відбулося під моїм головуванням засідання, на якому обрали голову районової управи і голову міської управи, а також завідувачів відділів. Головою міської управи обрано лікаря, походженням з Галичини, учасника Визвольних Змагань, який скінчив совєтський медичний інститут. Яким чудом він уцілів, я не мав часу довідатися, бо загальновідомим було, що всіх галичан большевики виарештували і зліквідували.

Після того я поінформував новообраних урядовців про їх обов'язки, перестеріг ши їх, щоб районова управа не підміняла міської, і навпаки. Тут же вирішено увечері провести збори українців міста й повідомити їх про проголошення відновлення Української Держави у Львові.

Маніфестаційні збори фастів'ян на честь проголошення відновлення Української Держави

Маніфестаційні збори вирішили провести о 6 години вечора. Скликати ці збори доручили вже господареві міста — голові міської управи. Місцем для зборів обрали залю кінотеатру.

Прийшов я до цієї залі за 15 хвилин перед 6-ою. Побачив там лише до 200 осіб. Трохи сердитий на голову міської управи, пішов до районової друкарні, де друкувалась газета „За Самостійну Україну". Редаґував її Йосип Позичанюк. Одержати дозвіл від ортскоманданта на видавання газети доручено мені. Ортскомандант, що відрекомендувався як правник і син професора зоології, дуже радо видав такий дозвіл і ще заявив: „Якщо потребуєте нашої допомоги, з радістю допоможемо". Ще раз повторюю, Вермахт дуже добре до нас відносився, а Ґестапа ще тут не було. Не було й СС'ів.

Вернувшись до кінотеатру, я побачив там уже до 2 000 осіб. Нормально заля вміщувала 700-800 осіб. Всі стояли, бо крісла позабирали німці та місцеве населення. Звідкись принесли маленький столик і троє кріселок для президії.

Збори відкрив голова міської управи. В президії засіли голова міської управи, колеґа Сак і автор цих рядків.

Доповідь про основні періоди нашої історії, почавши від Володимира Великого, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, І. Виговського, 1917-20 роки, процес СВУ і до наших днів, — виголосив колеґа Сак. До речі, він закінчив Історичний факультет Київського університету, в роках 1939-41 працював як директор однієї з середніх шкіл Львова і був дуже добрий промовець. Його розстріляли ґестапівці в Києві у 1942 році.

Присутні із затаєним віддихом слухали Сака. Переді мною ще й досі постать чоловіка на 55-60 років, який буквально „ковтав" кожне слово доповіді, і піт спливав з його обличчя. Так, народ із жадобою слухав власну історію, що була або прихована від нього, або пофальшована його відвічним гнобителем.

Минає година, доповідач і не думає закінчувати доповідь. Пишу йому записку, прошу „скорочуватись", бо, мовляв, поліційна година наближається. Доповідач закінчує. В цей час два юнаки, учні середньої школи, вносять національний прапор з Тризубом, прикрашений живими квітами, і стають по боках столу. Вглядівши це, заля заніміла, а потім ... піднявся плач. Самі ми в президії були докраю схвильовані. З великими труднощами ситуацію опановано.

Наступною точкою порядку денного зборів було відчитання Акту Відновлення Української Самостійної Соборної Держави, що його проголошено у Львові 30-го червня 1941 року. Збори назвали цей Акт V-им Універсалом.

Акт відчитано. В залі абсолютна тиша. Якийсь чоловічий голос викрикує: „Хай живе самостійна, незалежна, вільна і соборна Українська Держава!" У відповідь всі присутні на повні груди відповідають: „Гу-рр-а!". Потім якась жінка заспівала, а всі підхопили: „Ще не вмерла Україна". Кожне слово, кожний звук того співу походив з найглибших закутин серця. Відспівали. Потім хтось тремтячим голосом викрикнув: „Христос Воскрес!" Люди почали цілуватися одне з одним, так, як то роблять в Україні на Великдень рідні, приятелі, знайомі і незнайомі. Потім знову вигук: „Геть Москву і її терор!" Гучна відповідь: „На сором Москві!" Дехто почав співати: „Гей, вкраїнці, іще наша живе річ святая", — це була популярна в 1918 році за гетьмана Павла Скоропадського пісня.

Один із присутніх вносить пропозицію переслати братерський привіт рідним братам в Галичині, на Буковині і Закарпатській Україні. „Віднині, — сказав він, — нехай наше історичне тіло, що було розчленоване на чотири частини нашими ворогами, буде єдине-ціле!"

Все це відбувалося в прифронтовій смузі, за 12 кілометрів від Фастова ішов завзятий і затяжний бій. Але ... треба розходитися. Поліційна година, суворий закон воєнного часу.

Повиходили із залі. Народ не хоче розходитись. Навколо кожного із нас, членів президії, утворюється коло людей, з 60-80 осіб. У кожного сяюче обличчя. Кожний хоче щось казати, про щось запитати...

Так український народ Фастівщини відчинив свою чисту душу, яку протягом останніх 20 років приховував від суворої дійсности і терору окупанта.

Прийшовши до місця постою, я відчував глибоке розчулення. Нерви так розгулялись, що до самісінького ранку не міг примкнути очей. Українці міста Фастова — це ж перша проба всього українського народу. Автор цих рядків проводив такими ж самими зборами у Василькові, і ще в 16 селах Київщини, де українці з таким же ентузіязмом, з такою ж відданістю виявляли свої відвічні прагнення.

Недавно одна моя знайома і приятелька їздила в Україну на відвідини своїх рідних. Була в одному селі на Полтавщині протягом семи днів, де її урочисто вітали. Кілька хлопців і дівчаток, учнів середньої школи, які народилися вже після війни, прощаючись, цілували її і, оглядаючись, казали: „Просимо вітати всіх, всіх українців у Канаді!" А одна вчителька, колишня приятелька цієї гості з Канади, запросила її в парк і, після коротенької розмови, розплакалась... Як виходить, далеко не всі українці сприймають совєтську пропаґанду про „українських буржуазних націоналістів".

Відвічними прагненнями українського народу була і є Українська Самостійна і Соборна Держава.

(Кінець)

Проф. Оксана Борушенко

УКРАЇНЦІ У БРАЗИЛІЇ — ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ

(Доповідь, виголошена на конференції СФУЖО в Куритибі, Бразилія)

(4)

Література, наука, мистецтво

З письменників давнішої доби, що деякий час жили в Бразилії і що їх творчість частково пов'язана з бразилійською тематикою, треба згадати Петра Карманського, який перший ввів в українську літературу бразилійські елементи; далі Сильвестра Калинця, Валентина Куца і Осипа Шпитка. З молодшого покоління — Олена Колодій, перекладачка Т. Шевченкових творів на бразилійську мову, вводить українські елементи до бразилійської літератури, Віра Вовк видає „Антологію української літератури" португальською мовою, Ольга Мак — повість з життя індіян, Олекса Запорізький, Олександер Ващенко й ін.

З науковців, що переважно працюють в бразилійських університетах, треба згадати іхтіолога Федора Великохатка, агронома Олексу Заболотного, ґрунтознавця Володимира Каваляра, геолога Миколу Макушенка, бібліотеколога Ольгу Пандру Горачук, з молодих — мікробіолога Дарію Рибку, археолога Ігоря Хмиза, історика Оксану Борушенко, хеміка Мирославу Гец та ін. У високих школах працюють 4 професори і 4 професори - асистенти. До науковців належать теж проф. д-р Афалим Волошин, проф. Федерального Університету Парани.

У мистецькій ділянці треба згадати пейзажиста Михайла Бакуна, портретиста Дмитра Ізмайловича, з молодших — піяністку Ларису Борушенко - Моро.

Господарське життя

Українські іміґранти з традиційним замилуванням до рільництва завжди вважали землю за базу свого існування. Цю землю треба було здобувати наполегливою працею у відвічних пралісах, в боротьбі з тропічними недугами. Спершу українські поселенці вирубували ліси, палили звалене дерево і поміж пнями садили кукурудзу та чорну квасолю на землі, вкритій верствою попелу. З часом примітивні методи обробітку землі замінено модерними формами обробітку — плуг, а далі трактор. Разом з цим українці стали плекати невідомі в Бразилії культури — пшеницю, жито, гречку, картоплю. Поширили незнане тут бджільництво. Кількість хуторів, належних українцям, становила в 1922 р. вже 7.500, з площею 350.000 гектарів. Добробут і прибутки від господарства збільшилися. І нині близько 80% українських поселенців культивують старокрайові і місцеві культури: пшеницю, жито, картоплю, кукурудзу, чорну квасолю, батати, риж, льон, герба-мате, каву, м'яту, також плекають садівництво. В тваринництві найбільше значення має свинарство. Дедалі більше розвивається птахівництво, зокрема курівництво та бджільництво.

Останнім часом українські поселенці особливо зацікавилися плеканням кави і м'яти, яка має великий попит у фармацевтичній промисловості.

Ще донедавна продукція наших поселенців не давала бажаних прибутків і служила майже виключно потребам самих продуцентів. Коли град, посуха чи зливні дощі знищать рільничі продукти, тоді ціна на них підвищується, зате при сприятливих умовах погоди, коли тих продуктів подостатком, ціна на них спадає на дуже низький рівень. Розвиткові рільництва також перешкоджають транспортові труднощі. В таких несприятливих обставинах іміґрант-рільник не міг доробитися великого майна.

Бразилійці не раз виявляли подив і признання для українського рільника за його витривалість, за його

(Закінчення на стор. 4-ій)

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(24)

За винятком Вишгородка і Білозірки — вже призначено всюди бойових керівників. Всі вимагають інструкції. По районах ходять зв'язкові. Цікаво, що хлопці, йдучи по зв'язку, з-гордістю називають себе „бойовим зв'язком". Їх курсує щораз більше. Вчора Шкляр згадав, що варто булоб мати вже окрему „хату" для них, бо організаційна переобтяжена. Може справді треба було б подумати про „головну кватиру" повіту?

Іскра незабаром від'їде з Крем'янця. Його стягають в область. Тут його місце перебере Шкляр. Хлопець гарний, але невідомо, чи дасть собі раду. Зокрема тому, що події набирають щораз більших розмірів.

Завтра нарада бойових цілого повіту.

∴

19 липня 1942.

На нараді кілька днів тому виявилось, що хлопці таки мають до лиха ентузіязму. Вже всі райони — а це ж лише місяць — вкриті бойовою сіткою. Із звітів вийшло, що в повіті вже є сорок одна боївка, кожна по 4-6 осіб. Всі при зброї. Але мало кулеметів та автоматів. Лише два „максими" і три „діхтярі". Є також три совєтські гарматки, але що з ними робити, як нема фахівців до них? Десь треба роздобути гарматчика. Вихор каже — викрасти з табору полонених...

Переведено деякі пересунення теренів і закріплено командантів. Тепер командування районів виглядає так: Бережці — Залізняк, Угорськ і Шумськ — Вихор, Катербур і Дедеркали — Граб, Почаїв і Олексинець — Нечай (Тріску призначено організувати окремий відділ), Вишневець — Литвин. На жаль, Литвин на нараду не прибув. Невідомо, що там уже зроблено. Нечай у Почаєві не виявляє активної діяльности. Тріска жаліється, що „ніхто нічого не робить". Білозірка, Ланівці і Вишгородок не обсаджені. Крук завів своє царство. Литвин у близькому Вишневці справу проморгав. Вихорові призначено для помочі на Шумськ Байду, здоровенного хлопця з Великих Мостів, що, кажуть, дуба з корінням витягає...

Дощить цілий день. А Шкляр передав, що до Крем'янця пробирається якийсь поручник Малий. Іде не звичайним зв'язком, а обласним. Шкляр каже, що „несе дуже важливі вістки", і хоче, щоб Блакитний вислав коні під Дубно, бо Малий там застряг. Блакитний лаявся, але як довідався, що Малий іде з військовими справами, сказав, що пошле...

У місті поведінка німців супроти жидів підозріла. Щораз більше душать і помпують золото. Сьогодні знов заарештували десяток визначних жидів у ґетто і проголосили їх закладниками. Або десять кілограмів золота, або — розстріл. Серед жидів паніка.

У ґетто, яке німці розмістили в західній частині міста від монастиря аж по Ліцей — видно рух. Німецькі стійки при брамах побільшились. Особливо велика група СС-ів стоїть біля головної брами, зразу ж коло великої синаґоґи.

Мешканців ґетто не пускають на місто. Дозволяють виходити лише тим, які десь працюють, але коли повертаються — перешукують і відбирають усі харчі, що їх вони десь купили чи випросили. Як так далі піде — в ґетто буде голод, бо іншого постачання воно не має: все обгороджено високим парканом так, що й перекинути нічого не можна.

У ґетто — щось із одинадцять тисяч жидів. Їх було тут менше, але кілька тисяч прибуло сюди, втікаючи від німців із західньої Польщі. Як почнеться голод — можуть кинутися пошесті. Але німці про це не дбають. Давай золото і все. Вже кілька разів поширювалася в ґетто дизентерія. Німці забирали хворих ніби до лікарні, але вивозили за місто, стріляли, обливали бензиною і палили. Недогарки закопували. Значить починається „Нова Европа"... Це були перші розстріли в Крем'янці.

Транспорт пішов на Дубно по Малого. Хлопці лаялись — чого його якесь лихо несе в таку погоду. Їм же треба лісовими та сільськими дорогами їхати.

∴

24 липня 1942.

Поручник Малий таки не приїхав того дня. Застряг на Дубенщині, переводячи із Білим якусь інспекцію. Але приїхав ось сьогодні.

І де це начальство собі таких псевдонімів понабирало? Цей Малий — це таки справді чоловік низького росту, малої будови, сухорлявий, мовби юнак. Але дуже рухливий і непосидющий, мов веретено. А чорні очі — мов голки. Сам — закарпатець, колись був поручником чеської армії, згодом Карпатської Січі. Хоч і виглядає на школяра — а за вухами сивина. Бойову ділянку знає. І вміє заімпонувати: він перед приїздом вивчив мапу Крем'янеччини і на засіданні ставив такі питання, що всі очі витріщували...

ВІСТІ З ТОРОНТА

ЗУСТРІЧ СУЖ З ЖУРНАЛІСТИЧНИМ МОЛОДНЯКОМ. — За старанням і підготовкою управи Спілки Українських Журналістів, відбулася тут 22-го червня в приміщенні „Бибі Пойнт Ресторан" перша зустріч управи СУЖ з гуртком молодих адептів пера. Ціль зустрічі — створення при СУЖ окремого відділу молодих журналістів. Сходинами проводив голова СУЖ ред. В. Левицький, який зреферував їхню ціль. На зустріч запрошений був також письменник Улас Самчук, який в цікавій формі оповідав молоді багато з журналістичної ділянки. Ред. І. Вараниця знайомив присутніх з молодечими журналами. Молоді учасники зустрічі висловлювались про свої заінтересування, висловлюючи свій погляд на українську журналістику, як і літературу взагалі. Гутірка проходила в милій атмосфері при каві. Треба погратулювати управі СУЖ за цю ініціятиву. Виховання молодих журналістичних українських кадр в наших обставинах повинно бути найважливішим завданням.

ПОМЕР д-р ВАСИЛЬ ТИСЯК. — 6-го липня ненадійно на 67 році життя відійшов у вічність наш славний оперний співак - тенор д-р Василь Тисяк. Колись січовий стрілець і учасник визвольних змагань, відтак студент правничого факультету в Празі, студент музичної консерваторії в Італії, а потім славний оперовий співак на сценах великих опер в столицях багатьох світових держав. Приїхавши до Канади, виступав часто на сценах в Торонті, та в інших містах Канади і Америки. Одною з великих його думок і плянів було створення сталого і постійного українського театру. Похоронений 10-го липня на цвинтарі „Проспект" з церкви св. Миколая. На вічний супочинок відпроваджувала його велика українська громада, побратими-січовики, та торонтонський мистецький світ.

МИХАЙЛЮ СТАР. — Управа Об'єднання Українських Підприємців і Професіоналістів в Торонті влаштувала 11-го липня в готелі Сівей прийняття для кол. міністра праці Канади, теперішнього посла Михайла Старчевського - Стара, на якому порушено ряд важливих справ нашого загально - громадського і суспільного життя, а між тим також кандидатуру М. Стара на лідера Консервативно-прогресивної партії Канади. Управа ОУПіП думає доложити всіх старань і можливостей, якими українські підприємці і професіоналісти могли б допомогти М. Старові в його передконвенційній кампанії. Програмою вечора проводив голова управи І. Ілащук.

У РІЧНИЦЮ СМЕРТИ. — Парохія св. Покрови разом із своїми оо. духовними під проводом знеможеного вже пароха Всесв. о. прелата П. Каменецького та всіх парохіяльних організацій, торжественно відмітили першу річницю смерти бл. п. о. Ярослава Бенеша. По поминальній Службі Божій і панахиді, відправлених всіма оо. парохії, та коротким словом о. прелата Каменецького, при заповненій великій церкві з асистою молодечих організацій СУМ, що із своїми організаційними прапорами взяли чисельну участь, та дітей Марійських Дружин, відбулися в церковній залі поминки. За почесним столом засіла родина покійного та представники організацій. Програмою проводив голова церковного комітету п. Дудар. Слово - спогад про життя і працю бл.п. Всеч. о. Я. Бенеша, виголосив п. В. Дідюк На нев'янучий вінець пам'яті великого священика-громадянина просутні зложили щиро свої пожертви на докінчення ще багатьох речей, зв'язаних з побудовою прекрасної церкви, для якої покійний був всім. Спільною молитвою, яку провів о. проф. В. Жолкевич, та жалібним Вічная Пам'ять закінчено ці поминки.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СХОДИНИ. — В середу 12-го липня в приміщенні УНО при вул. Колледж відбулися у вечірніх годинах чергові сходини секретарів, організаторів і членів управи відділів УНС в Торонті. У сходинах, які відкрив і ними проводив голова округи, взяв участь також і заст. гол. предсідника п. В. Зорич. Ціллю наради було — познайомлення з виконанням наших піврічних завдань, як також прийняття другого піврічного пляну нашої організаційної праці. Докладним з'ясуванням всіх справ обома членами головного уряду, як також широка виміна думок присутніх, дискусія і певні постанови, дають надію, що взяті на себе зобов'язання всі спільно будемо виконувати якнайкраще. Навіть і літні вакаційні місяці не можуть сповільнити нашої праці, коли і в цьому році наша округа має задержати своє першенство.

ПІВОСЕЛЯ „ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ". — Вже від довших років виховна референтура СФУЖО в Торонті влаштовує т.зв. півоселі для тих дітей, що не мають ніякої змоги виїхати поза мури міста на наші відпочинково - виховні табори. Півоселя „Зелений Гай" принимає дітей та веде свої зайняття на три зміни. Перша група мала своє вакаційне таборування від 3-го до 15-го липня ц.р. Тепер є друга, а пізніше третя зміни. Зайняття відбувається в Гай Парку, а в разі непогоди в Пластовій домівці, яка є близенько від парку, — від понеділка до п'ятниці в год. від 9-ої до 4-ої. Оплата виносить тільки 12 дол. за два тижні, в чому включено молоко для дітей і асекурація від випадку. Кожного дня є безплатна наука плавання. Харчі приносять діти з дому. На півоселі діти мають фахову і солідну опіку. Кажних 10 дітей мають свою окрему виховницю. Варто, щоб всі наші батьки і мами поцікавилися цією справою та післали своїх дітей на півоселю, захоронюючи їх від невідповідного товариства, від нудьгування, і безцільного бігання і зіпсуття.

ЖАХЛИВЕ ВБИВСТВО. — Вбито нашу молоду 30-річну членкиню відділу 407 УНС п-ні Ангелину Білобран. В суботу 8-го липня застав її муж неживою із 27 ранами на тілі, в крові. Замордована повернула щойно десять днів із шпиталю з чотиритижневим синком. Досі не знайшла поліція виродка, який, як показують сліди, заатакував покійну при самих дверях, сліди крови ведуть аж до спальні, де були також малий синок і 19-місячна донечка. Дикий і варварський випадок ще раз підтверджує, як обережним мусять бути всі у відношенні до незнайомих! Щире наше співчуття висловлюємо п. Іванові Білобранові, нашому членові.

В. Дідюк

ВІДВІДИНИ Й. ЛИСОГОРА...

(Закінчення зі стор 1-ої)

Конгресу Вільних Українців, що його він усією душею піддержує та молиться за його успіх.

З Люксембургу п. Лисогір виїхав до Парижа й опісля мав поїхати ще до Лондону, звідки плянує повернутися назад до ЗДА літаком мабуть уже цієї п'ятниці, 4-го серпня.

ПРЕДСІДНИК УНС У МЮНХЕНІ

Мюнхен — Усвоїй більшій европейській поїздці зупинився предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір, в останніх днях липня, на короткий час у Мюнхені, осідку численних центральних організацій української еміграції, як також проводів наших політичних середовищ та партій. Як відомо, виїхав предсідник у цю дорогу літаком до Риму, звідкіля, після проведених розмов з Їх Еміненцією Кардиналом Кир Иосифом Сліпим та іншими церковними речниками, вирушив в дальшу дорогу автом. Дорога провадила дальше через Югославію, Австрію, Чехо-Словаччину та Польщу. 21-го липня ц. р. прибув він в супроводі своєї дружини, відомої співачки пані Марії Лисогір, до Мюнхену, де розпочав зразу здійснювати свою велику програму — відвідання та розмови у наших політичних та громадських централях.

З огляду на короткий час, який стояв предсідникові до розпорядимости, — бо перед ним були ще відвідини Митрополита Кир Нікарона Абрамовича, (в Карльсруге), українських установ у Парижі, громади у Люксембургу та центральних установ у Лондоні, — мусів він обмежитися лише до найконечнішого.

Свої перші контакти розпочав нав'язувати предсідник Иосиф Лисогір уже в першому дні свого перебування у неофіційній політичній столиці української еміграції. На другий день — у суботу, 22 липня ц. р., відвідав він Центральне представництво ЗУАДК. В офіційному обіді, що його влаштувала на честь гостя Українська Національна Рада, взяли участь президент Микола Лівицький, голова ВО УНРади д-р Атанас Фіголь, голова УНРади Яків Маковецький, державний контролер інж. Дмитро Андрієвський та член ВО дир. Михайло Рудько. Вечір був знову ж призначений на довшу розмову з головою ЦПУЕН мґр-ом Антоном Мельником, який є рівночасно і головою Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних Установ в Европі та генеральним секретарем ЦПУЕН ред. Володимиром Леником. В цій розмові порушено цілий ряд проблем української спільноти в Німеччині та ЗДА, як також справи Світового Конгресу Вільних Українців.

В неділю 23-го липня був предсідник в супроводі дружини в українській католицькій церкві на Богослуженню та у православній церкві на панахиді за померлого, на початку ц. місяця о. протопресвітера Мардака. Після Богослужень мав він розмови з о. протопр. д-ром Іваном Гриньохом та о. митр. прот. Паладієм Дубицьким, як також зустрівся з проф. Юрієм Бойком і його дружиною доц. О. Бойко-Сулимою, відомою діячкою українського організованого жіночого руху. Після обіду склав предсідник візиту Апостольському Екзархові для українців-католиків в Німеччині Кир Платонові Корниляковi, а у вечері мав знову розмову з головою УНРади.

Важливі проблеми, які в наслідок географічного віддалення між Европою і Американським континентом, були здебільшого обговорюванні досі листовно, були темою тих численних розмов, які предсідник тут провадив. За його пляном, він повинен був від'їхати в дальшу дорогу вже на третій день — у понеділок 24 липня. Але фактично залишив Мюнхен щойно в середу, 26 липня. Треба ж було ще дальше продовжувати візити і розмови, при чому не можна було забути також і за традиційний поклін перед жертвами української визвольної боротьби. Тому в понеділок склав предсідник, в супроводі голови і ген. секретаря ЦПУЕН, вінки біля пам'ятника на символічній могилі поляглих за Україну, який був побудований і посвячений на українському цвинтарі місяць тому.

Як відомо, на тому цвинтарі (Вальдфрідгоф) складені також тлінні останки вбитих ворогом українських визначних політичних діячів — Степана Бандери та Лева Ребета, яких вбив вистрілом отруї з спеціяльно спрепарованої цівкової пістолі агент Сташинський. І на їх гробах склав предсідник УНС вінки живих квітів.

Обідовий час присвятив предсідник того дня відвідинам Дому Української Науки, де його прийняв теперішній директор Дому, що є рівночасно ректором УТГІ, проф. д-р Ростислав Єндик та ректор УВУ проф. д-р Василь Орилецький. Після обіду мав предсідник довшу розмову з головою Проводу ЗЧ ОУН проф. С. Ленкавським та іншими визначними представниками.

У вівторок відвідав п. Лисогір ще раз ЗУАДК та Світовий Союз Церков, де його зустрів представник цієї установи п. Олександер Проць. Дальше йшли розмови з о. Дубицьким, та проф. Панасом Феденком, а увечорі взяв предсідник участь у зустрічі українського Мюнхенського громадянства з жіночими діячками з Франції — панею Кулвчицькою та Вітошинською. Ця зустріч перемінилася на зустріч з предсідником Лисогором та його дружиною, що на прохання зібраних, заспівала кілька українських пісень, здобуваючи собі серця всіх слухачів та бурхливі оплески. Про панію Марію Лисогір читали ми досить часто, але її виступ перевершив всі наші сподівання. До співу акомпаніював їй композитор О. Бобикевич, дві пісні якого були включені до високомистецького репертуару.

Від'їжджаючи з Мюнхену, зайшов предсідник також до редакції „Українського Самостійника", щоб там зустрітися з д-р Богданом Кордюком. Брак часу не дав йому можливости відвідати ще інші установи, і хоч з усіх боків його просили задержатися ще хоч на два дні — мусів він їхати в дальшу дорогу.

Ця коротка візита предсідника Иосипа Лисогора залишила в Мюнхені гарне враження і була оцінена всіми дуже корисною і конечною. Нарешті можна було спокійно обговорити всі справи, зв'язані з Світовим Конгресом, різними політичними, культурними та громадськими справами, а головно затіснити безпосередній особистий контакт між провідними діячами української спільноти двох континентів.

В. Леник

НЕЗАБУТНЯ ЗУСТРІЧ

Український Мюнхен з нагоди переїзду головного предсідника УНСоюзу Иосипа Лисогора і його дружини пані Марії пережив 25-го липня ц. р. небуденні години зустрічі, сполучені з чудесним концертом, що його дала дружина визначного Гостя пані Марія Лисогір.

В затишному „Будинку Зустрічей", у кімнатах, прикрашених килимами і довгою серією цікавих картин малярки Інґи Унґевіттер, зібралася добірна частина українського громадянства міста. Головна Управа Об'єднання Українських Жінок в Німеччині саме відзначала іменини всіх місцевих Ольг і приємною несподіванкою була поява Гостей із Америки.

Вечір проминув у цікавих пожвавлених розмовах, серед яких не раз заторкувано питання Світового Конгресу Українців. Та короною вечора, безперечно, був виступ визначної солістки п. Марії Лисогір. Шановна Гостя, на прохання мюнхенських українок, обдарувала присутніх високомистецьким співом, виконавши: „Розвійтеся з вітром", слова Франка, муз. Степового; „Садок вишневий", сл. Шевченка, муз. М. Лисенка; „Жита", слова Олеся, муз. Гнатишина; „На городі коло броду", сл. Шевченка, муз. М. Лисенка та інші. Акомпаніював маестро О. Бобикевич.

Співачка має приємний, сильний голос, яким вдасться їй легко сягати не тільки патетично - напружених піднесень, але й в обсязі її таланту також ніжного проникнення лірично - інтимних мелодій. Глибше розуміння тексту та музичного стилю творів характеризує її гарний задушевний, культурний спів. Тож не диво, що Гостя була нагороджена після кожної пісні, рясними неугавними аплодисментами, вигуками „біс", а наприкінці ще й розкішною китицею червоних гляділів, які дуже пасували до її елегатної сніжно - білої суконки.

Перебування панства Лисогорів у Мюнхені було взагалі значною подією. Енергійний предсідник Українського Народного Союзу нав'язав персональні контакти з визначними особистостями політичних, суспільно-громадських і наукових кіл, з представниками різних політичних орієнтацій, а також відвідав найвищих ієрархів українських, православної і католицької, Церков.

Треба сподіватися, що ці контакти позитивно прислужаться справі підготови Світового Конгресу Українців.

Доц. О. Сулима-Бойко

● Франц Фанон — це померлий вже мурин - психіятр з Мартініки, автор книжки, в якій він поручав муринам переводити всякі насильницькі акти: вони мають — він твердить — „очистити минуле муринів" та додати їм самопошани. Ту його книжку читають тепер масово в радикальних муринських колах і вони вбачають в ній „наукову підставу" для таких актів, як підпали, грабунки та стріляння з крівок.

Капітан Роман Рондяк повернувся з В'єтнаму — герой антикомуністичної війни

Капітан Роман Рондяк

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Від 29-го червня 1966 р. до 29-го червня 1967 р. капітан Роман М. Рондяк перебував у самому осередку боїв проти комуністичних напасників у далекому В'єтнамі. Легко уявити радість родини, коли до будинку інж. Романа та п-і Франціски постукав у Ню Гейвені, в стейті Коннектикут, їхній син! Молода людина — з великою, небуденною біографією, з раною на нозі. За плечима у нього — понад 50 полетів у розвідчих літаках над ворожою територією... Тут його бачимо, усміхненого, щасливого, капітана американської армії, завзятого пластуна, самозрозуміло — члена УНСоюзу, нагородженого відзнаками та медалями, в тому й двократно Бронзовою Зіркою. Але уявім собі на мить грімкі мотори реактивного літака, обстріл з землі, клекотання кулеметів між хмарами...

Роман Рондяк народився у Львові. Доля схотіла, щоб 12 років він прожив у Чехо-Словаччині, в домі батьків своєї матері. Аж у 1949 р. дитині вдалося вирватись на свободу — прибув до Америки. Тут під впливом свого батька, колишнього Усусуса, Роман відчув себе українцем, закінчив Школу Українознавства, у Пласті не раз тричі за літо встигав побувати на різних таборах, був бунчужним на таборі Чорноморців, інструктором на водному й лещетарському, навіть комендантом табору на Бобрівці. Закінчивши школу, працював у фірмі Ентолетр, як інженер - проєктант. Потім — військова підготова, включно з легкопадом - парашутом, відділ Спеціяльних Військ, Перша Бригада американської бойової Армії у В'єтнамі... Лише раз, перед самим поверненням, зустрівся у В'єтнамі з братом — лейтенантом Петром, який від лютого ц.р. перебуває в інженерному батальйоні, також у боях. За законом, двоє братів з однієї родини не мусять іти на в'єтнамський фронт, але брати пішли удвох, бо знають і розуміють чому... Скільки разів капітанові Романові Рондякові довелось побувати біля ворога, проти ворога і над ворогом, в бойовому літаку. А 27 січня 1967 р. біля місцевости Пан Ранг капітан Рондяк повів своє мале з'єднання в лобовий наступ на ворога. Поранений у ногу, він далі керував боєм, винищуючи комуністів, яких таки переміг, здобувши багато амуніції та цінних матеріялів для розвідчої американської служби. Мале з'єднання перемогло ворога, що нараховував сили в один батальйон, бо знали наші вояки із своїм молодим завзятим капітаном, чого воюють. Після тієї героїчної боротьби і зразкової поведінки на полі бою (капітан не дозволив, щоб його звідти перевезли до шпиталю, доки не закінчився бій) — нагорода: Бронзова медаля за відвагу. Як згадано, їх має наш військовик 10. Кожній жінці імпонує відважний мужчина. Але п-і Уляна Стецура, донька нашого відомого співака, і без того любить свого мужа та батька їх 14-місячного Петрика - Бориса.

Що далі? Далі стейтовий коледж у Ню Мексико, на факультеті механіки, до ступеня магістра та дальше твердий шлях військової кар'єри.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

РОДИННИЙ З'ЇЗД ВОЛЯНСЬКИХ

Небуденний з'їзд родини Волянських у 800-ліття геройської смерти їхнього пращура, лицаря Мирослава, відбувся 8-го і 9-го липня в мотелі „Ксеня" в Гантері, Н. Й. З'їхалося 50 нащадків чоловічих і жіночих відгалужень спільного предка, сл. п. о. Олександра Волянського, ур. 17 травня 1745-го р., з Ню Йорку, Філядельфії, Рочестеру, Таппер Лейку, Бріджпорту, Ню Гейвену, Колчестеру, Дженкінтавну та інших міст Америки, а з Канади з Монтреалю й Торонта.

До Організаційного Комітету з'їзду запросив ініціятор, п. Степан Волянський — кількох осіб. Ось вони: інж. Григорій Волянський, д-р Софія Смішко, інж. Наталія Макаревич, п. Ольга Томашівська, д-р Марія Кознарська, п. Володимир Ценко, проф. Віра Селянська (Бразилія), д-р Іван Макаревич, д-р О. М. Волянський, інж. Богдан Заячківський, п. Маркіян Онуферко. Пан Ст. Волянський відтворив генеалогічне дерево роду Волянських. Його графічне зображення було предметом зацікавлення всіх.

В неділю 9 липня Службу Божу в наміренні членів родини Волянських відправили о. Онуфрій Волянський і о. Юрій Фіцалович, проповідь виголосив о. Ю. Катрій, ЧСВВ. О год. 2-40 п. Степан Волянський відкрив родинний з'їзд. Молитву провів о. Ю. Фіцалович. Організатор з'їзду Ст. Волянський на підставі доступних джерел подав добре опрацьовану історію роду Волянських, почавши від 1167 р., коли то на полі бою з поганськими прусаками впав лицар Мирослав із Самбірщини. Родове дерево Волянських обіймає кілька сотень осіб, у тому значне число священиків 3 них найбільш відомий о. місіонар Іван Волянський, нар. 1857 р., священик Городка, Крилоса, Настасова, Яблонова, Теребовельський декан, парох Острівця й Дичкова. Прибув вперше до Америки в 1884 р. — і тут побудував першу українську католицьку церкву в Шенандоа, Па. в 1885 р. поклав підвалини під наше церковне, громадське, культ освітне та економічне життя. Як представник австрійського уряду відбув подорож до Бразилії в 1896 р., де померла його вірна помічниця, дружина Павлина. Під час першої світової війни був місіонарем на Холмщині за активну участь у будові української державности заслали його поляки до концентраційного табору, в Домбю та в Модліні. Помер у Дичкові в 1926 р. Інж. Г. Волянський підкреслив значення родинного з'їзду, що має на меті плекати родинний зв'язок, відродити родинний сантимент, віднайти себе. Потім поділився спогадами із свого життя. Д-р М. Ценко висловив радість з приводу такого численного з'їзду та поставив пропозицію, щоб черговий з'їзд відбути в Шенандоа, де о. І. Волянський відправив першу укр. кат. Службу Божу в Америці. Пані Вол. Ценко поінформувала про родовий герб Волянських „Амікус", що ним користувався її дід, о. Олексій Волянський. Дальше п. Ст. Волянський прочитав привіт від з'їзду Їх Блаженству Верховному Архиєпископові, Кардиналові Кир Иосифові Сліпому, що його прийнято оваційно. Всі приявні підписалися. Вкінці о. Ю. Фіцалович провів молитву. На тому закінчилася офіційна частина з'їзду. Потім відбулася спільна знимка учасників з'їзду та знимки до родинного табля.

З'їзд попередив і закінчив родинний концерт під голим небом, перед мотелем „Ксеня", що так мило нагадував родинні концерти на наших приходствах, на верандах чи в альтанках у приходському саді... До пізньої ночі лунали українські пісні при супроводі двох гітар, створюючи атмосферу української літньої ночі.

Всі учасники були вдячні організаторові з'їзду, та Організаційному Комітетові, як теж і панству Кобзярам за прийняття.

На маргінесі цього родинного з'їзду старовинного українського роду варт подумати його учасникам над утриваленням пам'яті про цей боярський рід виданням Родового Збірника Волянських, де будуть зібрані всі літописні дані, як теж і подане родове дерево Волянських із посвояченими родами. Плекання родових традицій у нас було занедбане на рідних землях, бо це видавалося „консерватизмом". Побіч реґіональних збірників повинні появитися і родові збірники, бо плекання родових традицій причиниться до збереження нашої національної субстанції, не дасть розгубитися серед чужого моря.

Доцільним було б проголосити конкурс на біографічну повість про о. І. Волянського, на тлі життя священичих родин, побуту в Америці, Бразилії й Холмщині. Наперед треба зібрати великий матеріял, розкинений по нашій пресі та в різних виданнях.

Для прославлення роду Волянських треба розписати конкурс на картину геройської смерти лицаря Мирослава на полі бою 800 літ тому, на портрет о. Волянського та картини з його діяльности у старому й новому світі.

Нехай ці скромні думки ляжуть в основу до роздумувань і обговорення на черговому родинному з'їзді Волянських та утривалення родових традицій Волянських, на славу українського народу.

І. Дурбак

Індекс цін в червні становив 116%

Вашинґтон. — Департмент Праці повідомляє, що індекс цін в червні ц. р. збільшився в порівнянні з травнем на 0.3 відсотка і становив 116 відсотків в порівнянні з пересічними цінами в 1957-1959 роках. Це вже третій місяць, в якому індекс цін збільшується на 0.3 відсотка, що свідчить про збільшення інфляційного тиску на економіку, бо вартість доляра впродовж 3-ох місяців зменшилася майже на один відсоток. Цей самий Департамент звітує, що і гуртові ціни в червні збільшилися на 0.5 відсотка. Ці збільшення цін дають арґумент президентові Джансонові домагатися, щоб Конґрес збільшив прибуткові податки для поборювання інфляції. В загальному ціни на товари і за виконану працю були в червні ц.р. на 2.7 відсотка вищі в порівнянні з червнем 1966 року. Харчі в червні ц.р. були на 1.1 відсотка більші як в тому самому часі 1966 р. Ціни на промислові продукти не змінилися від лютого 1967 р. В травні ц.р. промисловий робітник пересічно заробляв $100.06, а в червні його платня збільшилася до $101.88 тижнево.

УКРАЇНЦІ У БРАЗИЛІЇ — ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

пильність і невсипущу працю. А серед української еміґрації він заслужив собі глибоку пошану за те, що вмів зберегти свою українську душу і мову.

20% українських поселенців по містах і містечках — це дрібні ремісники, шевці, кравці, столярі, будівельні майстри. В українських руках є кілька тартаків, меблевих фабрик та майстерень залізних виробів. Українські купці добре зорганізовані і мають свої крамниці майже по всіх головних містах і містечках.

У Бразилії є кругло 30 українських лікарів, 50 дентистів, 10 аптекарів, 40 інженерів. Особи з високою освітою працюють як державні службовці в адміністрації, в судах, середніх і високих школах. Наростає народжена в Бразилії інтеліґенція, скріплена новими іміґрантами.

Участь українців у політичному та культурному житті

Участь української етнічної групи в політично - громадському житті Бразилії позначилася після другої світової війни, в 1946 році, коли до провінційного сойму Парани вибрано двох кандидатів українського походження. У 1950 р. вибрано українця адвоката д-ра Петра Фірмана до федерального парляменту. Та найбільш інтенсивною була участь нащадків українських іміґрантів у бразилійському політичному житті в 1960 році: тоді в Соймі стейту Парана були три представники українського походження, а у федеральному парляменті два. Взагалі в стейті Парана, де скупчення українців найбільше, їхня участь у політичному житті досить значна; чимало українців займають досить високі пости в державній адміністрації і в повітових радах.

При ХОС існує Об'єднання Рільників для вирощування пшениці, з осідком у „Репрезентаційному Домі" ХОС'у в Куритибі. Збудовано цей гарний двоповерховий дім на датки іміґрантів, а також державні субвенції, одержані федеральним послом д-ром Петром Фірманом і п. Степаном Кобилянським, довголітнім членом ХОС'у.

Український іміґрант у великій мірі причинився до піднесення культури бразилійських земель. На величезних просторах, головно у південно - східній частині Парани, де ще 75 років тому були непрохідні ліси, нині розляглися гарні оселі, міста і містечка з стилевими трибанними церквами, вибіленими хатами та огородженими помаранчевими садами.

На місці колишніх пралісів північної Парани зеленіють тепер кавові плянтації. Тут український інженер-урбаніст д-р Павло Борушенко спроєктував три нові міста: Паранасіті, Івайпорто та Тапіра, що є осередками повітів тих самих назв.

Український інженер-гідравлік започаткував будову 13 - кілометрового тунелю, що має бути водночас водним проводом для потужної гідроелектрівні недалеко Куритиби.

Визначний український інженер - механік д-р Олександер Чичко працює у цукроварній промисловості, учений аґроном д-р Лука Заболотний виростив новий тип пшениці („камакраня"), пристосований до тутешньої землі і підсоння, що дає значно вищі врожаї. Д-р інж. Серафим Волошин є технічним директором Санітарної Компанії Парани „Санепар", яка дбає про технічний розвиток естада. Всі ці когорти українських трудовиків щиро працюють для піднесення загального добробуту своєї країни поселення, гостинної Бразилії, не забуваючи про українську проблему.

— о О о —

Література: Карманський Петро — Між рідними в Південній Америці, Відень, 1923. Gluchowski Kazimierz — Materialy do problemy osadnictwa polskiego w Brazylji. Warszawa, 1927. Martins Romaria — Quantos e guem somos. Curitiba, 1941. Ювілейний альманах Василіянських Студентів у Бразилії, 1897-1947 рр. Гец Микола — Українська еміґрація в Бразилії, Українці у вільному світі, ювілейна книга Українського Народного Союзу. Джерзі Сити, 1954. Гец Микола — Українці в Бразилії, Енциклопедія Українознавства, II т., Мюнхен, 1955. о. Зінько Василь — Рідна Школа в Бразилії, Прудентополіс, 1960. Borushenko Oksana — Colonizacto Ucrainiana no Parana, Revista de Historia. Curitiba, 1963.

(Кінець)

ВПЕРЕМІШКУ — УКРАЇНСЬКЕ Й СОВЄТСЬКЕ

На Фестивалі самодіяльного мистецтва УССР в Києві виступають різні ансамблі, колективи і гуртки з усіх областей УССР, одні з більшим, інші з меншим мистецьким успіхом. Впадає у вічі спеціяльно підбираний репертуар: кожний колектив має 2-3 українські пісні, або народні танці, зате 4-5 совєтських пісень, або ж танків на тему „Великий Ленін" „Слався, колгоспне поле", „Танок металюрґів", пісні типу „Від Москви до Карпат" тощо. Один з відомих в Україні майстрів заявив на сторінках „Культури і життя" з 23 липня наступне: „Окремо треба сказати про мову. Нечистота як російської, так і української мови, погане відчуття музики слова, природи голосних, орфоепічні та інтонаційні помилки — це найзначніша вада багатьох виступів".

ЩЕ ОДНА АНТИУКРАЇНСЬКА КНИЖКА

Київське видавництво „Радянський письменник" випустило новий антиукраїнський „роман" якогось Р. Самбука, під назвою „Ювелір з вулиці Капуцинів". Дія відбувається в окупованому німцями Львові, де працює трійка підпільних комуністів та де „день за днем, місяць за місяцем відбувається непримиренна сутичка ворожих таборів": німців-фашистів, українців-націоналістів та російських комуністів і збольшевичених малоросів. У рецензії на ту книжку „Молодь України" з 23 липня все таки нарікає, що в ній „ще недостатньо розкриті дії націоналістичних вурдалаків", себто потвор чи страхіть...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 6-го СЕРПНЯ 1967 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 39 Відд. о год. 3-ій по пол. в малій залі УНДому. Збирання чл. вкладок і роздача дивідендових чеків в суботу: 7-10 веч. і в неділю: 12-3-тя по пол. Проситься вирівняти залеглі вкладки і взяти участь у зборах. Рівнож запрошується на „Український День" — Пікнік Українського Народного Дому, що відбудеться 5 і 6 серпня ц. р. — Управа.

СУБОТА, 12-го СЕРПНЯ 1967 р.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва М. Шашкевича — 94 Відд. о год. 7-ій веч. в Укр. Дем. Клюбі при вул. Ґрилінґ 2376. Проситься чл. прибути і забрати дивідендові чеки. Їх не будеться висилати поштою. — М. Борискевич, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го СЕРПНЯ 1967 р.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338-го Відділу, о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2-ій вул. — 213 Скунмекер Аве. Проситься чл. прибути та вирівняти свої залеглості. — П. Янковський, предс., Мик. Куць, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 334 Відд. о год. 12 до 2 по пол. в Парма Сейвінґс, 5839 Ridge Rd., Парма, Огайо. Проситься чл. прибути, вирівняти залеглості і вибрати дивіденди. — М. Задерецький, предс., І. Холодняк, рекр. секр., Стефанія Бохонок, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 20-го СЕРПНЯ 1967 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, гол., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5847. Розбивають метеор!

Дік Грін поспішно вклав трохи динаміту в один метеор.

А незабаром ладунок експльодував!

— Гаразд, вантажте руду до оцих бочок, гукав Грін. — А я застрелю кожного хто буде повільно рухатися!